

VORMINGSBROCHURE

Academiejaar 2019 – 2020

Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove vzw
Netwerk Palliatieve Zorg Waasland vzw

VOORWOORD

In een wereld van verandering groeit de nood om jezelf als werknemer regelmatig bij te scholen of bijkomend te professionaliseren.

Levenslang en levensbreed leren is echter meer dan louter opleiding, het is zeker ook continue vorming, draagt bij tot persoonlijke ontwikkeling en bevordert bovendien de kwaliteit van de hulpverlening.

Netwerken hebben als opdracht de palliatieve zorgcultuur te stimuleren en uit te bouwen binnen hun werkgebied, dit onder meer via vorming en opleiding.

Wij stellen jullie dan ook graag ons vormingsaanbod 2019-2020 voor met enkele vertrouwde vormingspakketten zoals de basisopleiding palliatieve zorg, de opleiding referente palliatieve zorg, de basisopleiding voor vrijwilligers en intervisie voor referenten palliatieve zorg.

Verder bieden we jou de mogelijkheid om jouw kennis te verruimen en aan te scherpen in een themamiddag “De juiste toon vinden doorheen de wereld van dementie” en in een 3-daagse verdiepingsmodule “Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie”.

We gaan dieper in op de thema’s “Medicatiepomp” en “Palliatieve sedatie” onder de vorm van een workshop.

Voor een eenmalige vorming of vormingspakket op maat van jouw organisatie kan je ons steeds contacteren. Mogelijke thema’s vind je achteraan in deze brochure. We garanderen opleidingen vanuit praktijkervaring.

We hopen dat het aanbod je uitnodigt om te komen proeven en dat we je mogen ontmoeten op één van onze vormingsdagen.

Veel leesplezier en prettige vakantie!

Inhoud

OPEN AANBOD

Basisopleiding palliatieve zorg	3
Referentenopleiding palliatieve zorg	5
Basisopleiding voor vrijwilligers in palliatieve zorg	8
Intervisie referenten palliatieve zorg	9
Themanamiddag “De juiste toon vinden doorheen de wereld van dementie”	11
Verdiepingsmodule “Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie”	12
Workshop “Medicatiepomp”	13
Workshop “Palliatieve sedatie”	14
Voor aankondiging: Verdiepingsmodule “Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie”	15

VORMING OP MAAT

Sensibilisatie	17
Vorming op maat	18
Palli-Anders	22
Studiedagen	23

INSCHRIJVINGEN

Algemene inlichtingen	24
Docenten	25
Inschrijvingsformulier algemeen	27
Contactgegevens Netwerken Oost-Vlaanderen	28

Basisopleiding palliatieve zorg

DOELGROEP

Gemotiveerde hulpverleners die beroepsactief zijn in ziekenhuis, thuiszorg en thuisvervangende settings (woonzorgcentra, residentiële zorg voor personen met een beperking en personen met een psychische kwetsbaarheid).

DOELSTELLINGEN

We willen kwaliteit bevorderen en een universele taal spreken in palliatieve zorg.

We onderscheiden doelstellingen op het vlak van kennis, basisvaardigheden en attitudevorming.

Verwerven van kennis

- Kennismaken met het totale mensbeeld, de begrippen totaalzorg en totale pijn en de plaats van palliatieve zorg daarin.
- Weten hoe de palliatieve zorgcultuur binnen eigen en andere zorgsettings is uitgebouwd.
- Verwerven van kennis omtrent basisprincipes van de verschillende domeinen binnen de palliatieve zorg met name comfortzorg, communicatie, spirituele zorg, emotionele zorg, zelfzorg en rouwzorg.
- Kennismaken met het belang van een kritische kijk op jezelf, eigen handelen, je eigen waarden en normen.

Basisvaardigheden

- Leren herkennen en signaleren van veel voorkomende symptomen bij palliatieve patiënten met grote aandacht voor pijn maar ook voor andere ongemakken.
- Leren identificeren van de emoties bij de bewoner/patiënt en zijn directe omgeving, en het verkennen van de mogelijkheden hoe ermee om te gaan.
- Inschatten en respecteren van de visie van de bewoner en alle betrokkenen in goede zorg verlenen aan de kwetsbare medemens.

Attitudevorming

- Inzicht verwerven in eigen inbreng bij verschillende domeinen van palliatieve zorg.
- Bewust worden van de invloed van waarden en normen die men zelf hanteert op het eigen professionele handelen.
- Durven kijken naar eigen eindigheid en bewust worden van het belang van een eigen visie op leven en dood.
- Bewust worden van de grenzen van zichzelf.

PROGRAMMA

5 lesdagen van 9.00 tot 16.30 u. + 1 sessie van 13.30 tot 16.30 u.

- Introductie
- Pijn- en symptoomcontrole
- Communicatie
- Emotionele pijn
- Spirituele pijn
- Ethiek
- Vroegtijdige zorgplanning
- Rouw en verlies
- Opvolgmoment: werken rond casus uit eigen werksituatie

Basis 1: 10 september, 17 september, 24 september, 1 oktober en 8 oktober 2019: 9.00 - 16.30 u.
12 november 2019: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: WZC Schelderust, Wegvoeringstraat 55, 9230 Wetteren

Basis 2: 21 januari, 28 januari, 4 februari, 11 februari en 18 februari 2020: 9.00 - 16.30 u.
31 maart 2020: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: WZC Avondzon, Botermelkstraat 12, 9420 Erpe-Mere

Basis 3: 21 april, 28 april, 5 mei, 12 mei en 19 mei 2020: 9.00 - 16.30 u.
9 juni 2020: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 bus 2, 9111 Belsele

PRAKTISCH

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 20 deelnemers per cursus)

Kostprijs: € 320 syllabus en koffie inbegrepen, indien broodjes gewenst apart te betalen

Getuigschriften: De deelnemers ontvangen na afloop van een volledig gevolgde opleiding een certificaat. Educatief verlof wordt aangevraagd.

Referentenopleiding palliatieve zorg

DOELGROEP

Alle zorgverleners die reeds een basisopleiding gevolgd hebben.

DOELSTELLINGEN

We onderscheiden doelstellingen op het vlak van kennis, basisvaardigheden en attitudevorming.

Verwerven van kennis

- Korte opfrissing van de begrippen “totaalzorg en totale pijn”.
- Kennis verwerven over de soorten pijn met aansluitend uitdieping van het medicatiebeleid in palliatieve zorg.
- Kennen van de verschillende vormen van discomfort en de mogelijke behandelingen.
- Zicht krijgen op het belang van het gehanteerde zorgmodel binnen de instelling met o.a. aandacht voor visie, missie, structuren en overlegorganen.
- Opfrissen en uitdiepen van de aspecten van spirituele en emotionele zorg.
- Leren kennen van de verschillende communicatie-instrumenten toepasbaar binnen de specifieke opdrachten van de referentpersoon.
- Uitdiepen van de basisprincipes van interdisciplinair werken met bijzondere aandacht voor het teamgebeuren.
- Kennis verwerven rond de verschillende werkvormen met betrekking tot het werken met families.
- Op de hoogte zijn van de omkadering met betrekking tot medisch begeleid sterven:
 - Huidige wetgeving
 - Terminologie verduidelijking (o.a. euthanasie, palliatieve sedatie, afbouw therapie vb. vocht en voeding) dit op zowel medisch/verpleegkundig en ethisch vlak
 - Vroegtijdige zorgplanning

Basisvaardigheden

- Preventief leren optreden ten aanzien van pijn en symptomen, leren hanteren van de verschillende pijnschalen.
- Vanuit inzichten in omrekening en de mogelijke combinatie van medicatie een efficiënt medicatiebeleid kunnen adviseren.
- Aanleren van vaardigheden met betrekking tot de technische aspecten binnen palliatieve zorg.
- Een efficiënte communicatie met de palliatieve patiënt/bewoner, nabestaande, arts en andere professionelen ontwikkelen die tegemoetkomt aan de specifieke taken van de referent persoon.
- Leren omgaan met veranderingsprocessen, leren gebruik maken van de mogelijkheden en knelpunten/valkuilen binnen de organisatie bij de implementatie van palliatieve zorg.
- Ethisch reflecteren met familie, zorgverleners aanmoedigen en leren omgaan met de verschillende visies die ontstaan.
- Aanleren van vaardigheden met betrekking tot vroegtijdige zorgplanning en het gebruik van het document wilsverklaring.
- Vaardigheden opbouwen en methoden aanleren in samenwerken, in groepsdynamisch denken.

- Bewust leren omgaan met emoties en spiritualiteit van de palliatieve patiënt/bewoner en de directe omgeving waarbij men durft stil te staan bij eigen gevoelens.
- Didactische vaardigheden opbouwen en instrumenten hanteren die van toepassing zijn in het vormingsbeleid.

Attitudevorming

- Vanuit kennis en vaardigheden met betrekking tot medicatiebeleid bouwen aan een cultuur van overleg en afstemming met bewustwording van eigen grenzen.
- Bewust worden/zijn van de weerstanden, het groeiproces, het omgaan met machteloosheid die eigen zijn aan een veranderingsproces.
- Bouwen aan een groter betrokkenheidsmodel, met erkenning voor elke discipline in het overleg.
- Attitude van het ethisch denken ontwikkelen.
- Bewust worden van eigen grenzen en beperkingen in het ethisch handelen.
- Bewust worden van de noodzaak zorg aan het levenseinde vroegtijdig bespreekbaar te stellen.
- Bewust zijn van eigen sterkten en zwakten in onze communicatie om zo te groeien tot meer zelfvertrouwen bij de specifieke taken van de referenten persoon.
- Bewust worden van eigen draagkracht en de hierbij onderliggende factoren die deze draagkracht kunnen verstoren of versterken.
- Vanuit kennis en didactische vaardigheden een attitude opbouwen om op ondersteunende wijze medewerkers bewust te maken van alle aspecten en tendensen binnen palliatieve zorg.

PROGRAMMA

De theoretische opleiding loopt gedurende 15 dagen, telkens van 9.30 - 16.30 u.

De cursisten volgen gedurende 40 uur stage in het Netwerk Palliatieve Zorg van de eigen regio en dienen een eindwerk in.

Het eindwerk heeft als doel een toetsing te zijn van de competenties, ontwikkeld doorheen de opleiding.

Vertrekkend vanuit werkveldervaring dienen de verworven kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd te worden in een casus. De opbouw van deze casus is een proces in verschillende fases groeiend naar een concreet product, een werkinstrument voor eigen organisatie en medecursisten.

De opleiding gaat door op donderdagen, mits 2 dagen op vrijdag:

- Dag 1:** 24 oktober 2019 Kennismaking door coördinatoren
NM: Wetenschappelijk onderzoek door Mimmie Wouters
- Dag 2:** **vrijdag** 8 november 2019 Implementatie van palliatieve zorg en didactiek door Liesbeth Smeyers
- Dag 3:** 21 november 2019 Pijn- en symptoomcontrole door Luc Van Landeghem en Martine Dieleman
- Dag 4:** 5 december 2019 Pijn- en symptoomcontrole door Luc VL., Martine D. en Chris De Valckeneer

!!! Locatie Aalst

Dag 5: 9 januari 2020	Pijn- en symptoomcontrole door Luc VL. en Martine D.
Dag 6: 23 januari 2020	Ethiek door Xenia Geysmans !!! Locatie Aalst
Dag 7: 6 februari 2020	Ethiek door Xenia Geysmans !!! Locatie Aalst
Dag 8: 20 februari 2020	Intervisie door Walter Rombouts
Dag 9: vrijdag 6 maart 2020	Interdisciplinair werken door Liesbeth Smeyers
Dag 10: 19 maart 2020	Spirituele pijn door Alexander Verstaen !!! Locatie Aalst
Dag 11: 2 april 2020	Communicatie door Ronny D’Hulster
Dag 12: 23 april 2020	Communicatie door Ronny D’Hulster
Dag 13: 7 mei 2020	Emotionele pijn door Ellen Troch !!! Locatie Aalst
Dag 14: 28 mei 2020	Zelfzorg door Marianne De Wulf
Dag 15: 11 juni 2020	Synthesedag begeleid door Walter Rombouts

PRAKTISCH

Plaats:	Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 bus 2 !!! Locatie Aalst Sportcentrum Schotte, Kapellekensbaan 8, 9320 Erembodegem
Inschrijven:	via www.palliatieve.org , bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 15 deelnemers per cursus)
Kostprijs:	€ 1.025 syllabus en koffie inbegrepen, indien broodjes gewenst apart te betalen
Getuigschriften:	De deelnemers ontvangen na afloop van een volledig gevolgde opleiding een certificaat. Educatief verlof wordt aangevraagd.

Basisopleiding voor vrijwilligers in palliatieve zorg

ALGEMEEN

In deze 3-daagse opleiding krijgen de deelnemers de basiskennis en -vaardigheden mee aangaande volgende thema's: historiek en basisprincipes palliatieve zorg; basisregels van communicatie en actief luisteren; het concept "totale pijn", principes van pijnbeleid in palliatieve zorg en de behandelingen van de meest voorkomende symptomen; privacy, beroepsgeheim en deontologie; emotionele en spirituele pijn, omgaan in waarheid en afscheid en rouw.

DOELSTELLINGEN

- Verwerven van basiskennis met betrekking tot palliatieve zorg.
- Verwerven van basisvaardigheden in het omgaan met patiënt en familie.
- Het accent ligt voornamelijk op attitudevorming en bewustwording van eigen houding tegenover sterven, verlies en rouw.

DOELGROEP

Deze opleiding is bedoeld voor niet-professionelen die zich als vrijwilliger willen engageren binnen een palliatieve zorgsetting. Zowel palliatieve eenheden, palliatieve thuiszorg als palliatieve supportteams van ziekenhuizen of WZC kunnen kandidaat-vrijwilligers inschrijven in deze cursus.

Inschrijven kan met in achtneming van volgende voorwaarden:

- De inschrijving dient te gebeuren door de organisatie waar de kandidaat-vrijwilliger wordt ingeschakeld of zal worden ingeschakeld
- De inschrijvende organisatie engageert zich om de vrijwilliger te coachen en op te volgen tijdens en na de cursus. De vrijwilligersverantwoordelijke is bereid om een moment aanwezig te zijn tijdens de cursus.

PRAKTISCH

Tijdstip:	donderdagen 14 november, 21 november en 28 november 2019, telkens van 9.30 u tot 16.30 u
Plaats:	Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo, Bilksken 36, 9920 Lovendegem
Inschrijven:	via www.palliatieve.org
Kostprijs:	€ 135 syllabus, koffie en broodjeslunch inbegrepen

Intervisie referentverpleegkundigen

DOELSTELLING

Intervisie is een vorm van deskundigheidsbevordering waarbij gevraagd wordt mee te denken over persoon- en functiegebonden vraagstukken en knelpunten binnen de eigen werksituatie.

Of anders gezegd: intervisie is een gestructureerd overleg met als doel werkgerelateerde problemen te delen/uit te wisselen om van hieruit een (h)erkenning en ondersteuning te krijgen, hetgeen kan leiden tot een professionele/persoonlijke groei.

Intervisie bedoelt zicht te geven op het eigen handelen, voelen en denken van de persoon.

In de intervisie sta “jij” centraal; jij bepaalt wat aan de orde komt.

Een intervisiegroep biedt een forum waar men:

- Het eigen verhaal kwijt kan.
- Zicht krijgt op eigen emoties, overdracht en tegenoverdracht.
- De mogelijkheid heeft om zeer concreet te werken rond thema's die inherent zijn aan de palliatieve zorg: omgaan met verdriet, rouwverwerking, ondersteunen bij ethische vragen, omgaan met emoties, existentiële vragen ...

METHODIEK

Intervisie is een methode waarbij de eigen deskundigheid binnen de organisatie wordt benut en ontwikkeld met als doel het bevorderen van de kwaliteit van het werk en van het persoonlijk functioneren.

Binnen intervisie worden geen oplossingen aangereikt maar door het stellen van vragen en met behulp van eigen analytisch en probleemoplossend denken, probeert men zicht te krijgen op het ingebrachte probleem en hoe hierbij te handelen.

Veiligheid en discretie, een duidelijke, niet betuttelende structuur, respect en niet ver(be)oordelende houding zijn slechts een aantal van de noodzakelijke grondhoudingen.

PROGRAMMA

Data: dinsdagen 15 oktober, 10 december 2019, 21 januari en 12 mei 2020: 9.15 – 12.15 u.
dinsdag 3 maart 2020: volledige dag 9.00 – 16.00 u.

Intervisor: Marianne De Wulf

Bij voldoende interesse voor de intervisiegroep kan een 2de groep samengesteld worden.

PRAKTISCH

Plaats: Zaal “Herfst”, LCD De Maretak, Albrechtlaan 119A, 9300 Aalst
Volledige dag in De Kluizerij, Aalstersedreef 1, 1790 Affligem

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 15 deelnemers per intervisiegroep)

Kostprijs: € 250, koffie inbegrepen

!! in de Kluizerij te Affligem dient de maaltijd ter plaatse genomen en betaald te worden.

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Themanamiddag

“De juiste toon vinden doorheen de wereld van dementie”

DOELGROEP

Hulpverleners uit de verschillende palliatieve settings in de thuis- en thuisvervangende zorg en in de ziekenhuizen.

INHOUD

Deze vorming handelt over de symptomen en oorzaken van dementie, hoe verloopt het proces, hoe beleven mensen hun ziekte, hoe ga je om met mensen met dementie in verschillende fasen. Aan de hand van oefeningen en videomateriaal krijgen deelnemers voeling met de belevingswereld van de persoon met dementie.

Er zal getracht worden de deelnemers hun ervaringen en inzichten in het omgaan met mensen met dementie te laten verwoorden voor zichzelf. Dit helpt om tot een concrete en meer bewuste zorgstrategie te komen.

PROGRAMMA

Datum: vrijdag 22 november 2019 van 12.30 u tot 16.30 u

Docent: Charlotte Vermeir, consulent expertisecentrum dementie Meander

PRAKTISCH

Plaats: OCMW Dendermonde, Gentsesteenweg 3, 9200 Dendermonde - polyvalente zaal

Inschrijven: via Netwerk Palliatieve Zorg Aalst – Dendermonde - Ninove, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (tussen 20 en 30 deelnemers)

Prijs: € 40 syllabus en koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

3 daagse verdiepingsmodule “Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie”

DOELGROEP

Hulpverleners uit de verschillende residentiële settings.

INHOUD

Vroegtijdige Zorgplanning kan een middel zijn om tijdens het zorgproces te kunnen bijdragen aan een kwaliteitsvolle palliatieve en levenseinde zorg.

Bij personen met dementie kan Vroegtijdige Zorgplanning des te belangrijker zijn omwille van een toenemende kwetsbare positie.

In deze verdiepingsmodule staan we op dag 1 stil bij het wettelijk kader (o.a. wils- en handelingsbekwaamheid, vertegenwoordiger, bewindvoering, zorgmandaat) en ook bij het belang van vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie. We hebben het uitgebreid over de richtlijn “Vroegtijdige Zorgplanning bij personen met dementie” (Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen).

Dag 2 brengt ons bij de waarde van een instellingsvisie en wat jouw rol daarin kan zijn. Rode draad doorheen de dag is communicatie. Hoe communiceren met de persoon met dementie, hoe communiceren met familie? Wat bij conflicten? Met familie, onder zorgverleners?

Op dag 3 hebben we het over de zorgethische aspecten in vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie.

Tot slot staan we stil bij tools, documenten en instrumenten die kunnen inspireren om met vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie aan de slag te kunnen gaan.

PRAKTISCH

Datum:	dinsdag 10 maart, donderdag 26 maart en donderdag 2 april 2020
Uur:	telkens van 9.00 u tot 16.30 u
Locatie:	Sportcentrum Schotte, Kapellekensbaan 8, 9320 Erembodegem (Aalst)
Inschrijven:	via Netwerk Palliatieve zorg Aalst – Dendermonde – Ninove, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus
Prijs:	€ 240 syllabus en koffie inbegrepen
Getuigschrift:	de deelnemers ontvangen na afloop van de opleiding een vormingsattest

Workshop “Medicatiepomp”

DOELGROEP

Hulpverleners uit thuiszorg en thuisvervangende zorg.

INHOUD

In deze workshop wordt de werking van de verschillende medicatiepompen toegelicht. Er is ook ruimte voor praktisch inoefenen.

We bespreken welke medicatie we in de pomp gebruiken en gaan aan de slag met omrekening van hoeveelheden voor gebruik in de pomp.

DOCENT

Palliatief verpleegkundige en vormingsmedewerker.

PRAKTISCH

Workshop 1: donderdag 14 november 2019 van 13.30 u tot 16.30 u

Plaats: WZC Molenkouter, Dreefstraat 11A, 9260 Wichelen

Inschrijven: via info@npzadn.be, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de workshop (max. 30 deelnemers)

Workshop 2: dinsdag 11 februari 2020 van 13.30 u tot 16.30 u

Plaats: Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 b2, 9111 Belsele

Inschrijven: via info@npzw.be, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de workshop (max. 30 deelnemers)

Kostprijs: € 40, koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Workshop “Palliatieve sedatie”

DOELGROEP

Alle zorgverleners in thuiszorg en thuisvervangende zorg die betrokken zijn of geïnteresseerd zijn in palliatieve sedatie.

INHOUD

De toepassing van palliatieve sedatie en de communicatie hierover is voor veel zorgverleners een hele opgave. Palliatieve sedatie is immers medisch-technisch niet eenvoudig en vraagt ook een goede communicatie met alle betrokkenen. In de praktijk heerst er dan ook nog vaak onzekerheid.

Aan de hand van de richtlijn Palliatieve sedatie (<http://www.pallialine.be/>) willen we in deze workshop meer duidelijkheid scheppen over palliatieve sedatie en meer houvast bieden aan artsen, verpleegkundigen en andere zorgverleners die werken met palliatieve patiënten.

Dit gebeurt op een interactieve en praktijkgerichte manier waarbij deelnemers worden uitgenodigd om vragen uit hun praktijk in te brengen.

DOCENT

Palliatief verpleegkundige en vormingsmedewerker.

PRAKTISCH

Workshop 1: dinsdag 19 november 2019 van 13.30 u tot 16.30 u

Plaats: Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 b2, 9111 Belsele

Inschrijven: via info@npzw.be, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de workshop (max. 30 deelnemers)

Workshop 2: donderdag 12 maart 2020 van 13.30 u tot 16.30 u

Plaats: regio Aalst

Inschrijven: via info@npzadn.be, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de workshop (max. 30 deelnemers)

Kostprijs: € 40, koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Vooraankondiging

Verdiepingsmodule “Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie”

DOELGROEP

Alle andere settings in de thuiszorg / ziekenhuizen.

PRAKTISCH

Data: dinsdag 17 november, 24 november en 1 december 2020

Plaats: locatie regio Waasland

Sensibilisatie

Om de palliatieve zorgcultuur in onze regio's verder uit te dragen, ook naar het grote publiek toe, organiseren beide Netwerken sensibilisatie activiteiten rond het thema "Palliatieve zorg".

DOELSTELLING

Doelstelling van deze activiteiten is informatie te geven rond palliatieve zorg en beslissingen bij het levenseinde en op een interactieve manier aan te zetten tot discussie en gedachtenwisseling.

Samen met onze collega-netwerken streven wij er immers naar om sterven en eindigheid in onze maatschappij meer bespreekbaar te maken als essentieel onderdeel van het leven. Zo willen wij steeds meer mensen helpen om de weg te vinden naar palliatieve zorg wanneer de nood zich voordoet.

ORGANISATIE

U kan een sensibilisatie activiteit plannen voor uw organisatie of een bepaalde doelgroep.

Indien het tot een samenwerking komt dan wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

De organiserende instelling/organisatie voorziet in: lokaal, materiaal, aanwezigheidslijst, bekendmaking in de instelling, samenstelling van de groep conform de afspraken.

- Tijdstip en duur:** datum en duur van de vorming worden bepaald in overleg. Het is aangewezen sensibilisatie tijdig aan te vragen, liefst drie maanden op voorhand.
- Groepsgrootte:** wordt bepaald in overleg
- Kostprijs:** algemene richtprijs € 100

Vorming op maat

Beide netwerken bieden de mogelijkheid van vorming op maat. U kan vormingen op maat aanvragen voor uw organisatie of een bepaalde doelgroep.

ORGANISATIE:

De inhoud en de onderwerpen worden afgestemd op de voorkennis van de deelnemers en samen met de vormingsverantwoordelijke wordt een programma opgemaakt.

Er worden afspraken gemaakt omtrent:

- Doelpubliek: bepalen van doelgroep is belangrijk, huisvisie ten aanzien van palliatieve zorg is sturend.
- Data
- Aantal deelnemers
- Thema
- Docenten
- Aantal vormingsuren
- Locatie
- Methodiek
- Audiovisuele middelen
- Attest, evaluatieformulier
- Prijs

Als het tot een samenwerking komt dan wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

De organiserende instelling/organisatie voorziet in: lokaal, materiaal, aanwezigheidslijst, bekendmaking in de instelling, samenstelling van de groep conform de afspraken.

Tijdstip en duur: Een vorming duurt meestal 3 uur, het kan een opleiding op zich zijn of een initiatie van een onderwerp; er kunnen vervolgmodes worden opgesteld.

Kostprijs: Algemene richtprijs: € 90 / lesuur
Prijzen worden besproken afhankelijk van het traject dat uitgewerkt wordt + vergoeding verplaatsingskosten volgens de wettelijke afspraken Vlaamse Overheid.

Groepsgrootte: is afhankelijk van het thema maar ervaringsgericht en interactief werken staan centraal.

Het is aangewezen vorming op maat tijdig aan te vragen, liefst drie maanden op voorhand. Met "Vorming op maat" spelen we echter graag in op de actualiteit, waardoor de aanvraagperiode bespreekbaar is. Na afloop van de vorming krijgen de deelnemers een vormingsattest.

THEMA'S:

- **Introductie: Wat is palliatieve zorg?**

In deze vorming staan we stil bij de basisprincipes van palliatieve zorg. We kijken wie er aan palliatieve zorg doet en wie onze patiënten zijn. Ook kijken we welke mogelijkheden er zijn voor palliatieve patiënten. Er worden ook tips meegegeven hoe je kan omgaan met palliatieve patiënten en hun omgeving.

- **Module: Pijn- en symptoomcontrole**

Deze module kan uitgewerkt worden op basisniveau en op verdiepingsniveau.

Er is ook de mogelijkheid om een namiddag te organiseren rond nieuwigheden op vlak van palliatieve pijnmedicatie.

In de module pijnbestrijding leren we hoe we onze palliatieve patiënt kunnen observeren om een zo goed mogelijk pijnbeleid te kunnen voorstellen aan de arts.

In de module symptoomcontrole kunnen we jullie een algemeen beeld geven van de verschillende symptomen waar palliatieve patiënten mee in confrontatie kunnen komen maar er is ook de mogelijkheid om dieper in te gaan op bepaalde symptomen zoals mondzorg, wondzorg, complementaire zorg

Pijnmeting, pijnbeleving en pijnobservatie kan ook als namiddag worden aangeboden. Tevens hebben we hier ook aandacht voor de dementerende bewoner.

- **Werken met de medicatiepomp**

Plaatsing en opstart van een subcutane spuitaanrijver

In deze vorming bekijken we de werking van de medicatiepomp en bespreken we welke medicatie we in de pomp kunnen gebruiken.

- **Vroegtijdige zorgplanning**

Deze module kan gespreid worden over verschillende momenten. Met als inhoud het wettelijk kader, de communicatie en de implementatie van vroegtijdige zorgplanning in de eigen instelling. Elk thema kan ook afzonderlijk als vormingsmoment worden gegeven.

- **Begrippen: euthanasie en palliatieve sedatie**

We staan stil bij de begrippen euthanasie en palliatieve sedatie. Wat is het verschil tussen beiden, wat zijn de voorwaarden en hoe gebeurt het in de praktijk. We stellen ook de vraag, hoe we op een ethisch correcte manier omgaan met deze beslissingen.

- **Vocht en voedingsbeleid bij een palliatieve patiënt**

Wanneer is het aangewezen om de toediening van vocht en/of voeding door te zetten of wanneer is het een betere beslissing om vocht en/of voeding stop te zetten en hoe kan je dit dan op een zo goed mogelijke manier doen.

- **Omgaan met familie/omgeving binnen de palliatieve zorg**

De mens is een relationeel wezen, steeds verbonden met een sociaal netwerk, de familie, de omgeving. De familierelaties spelen een belangrijke rol binnen palliatieve zorg. Het levensverhaal van de patiënt kan ons helpen om hem/haar beter te begrijpen in die laatste levensfase. Het

levenseinde brengt soms mee dat relaties wijzigen: sommige worden hechter, andere fragieler, “family secrets” kunnen ontdekt worden of worden meegenomen naar volgende generaties. Communicatie en familiebijeenkomsten kunnen hierbij een waardevol hulpmiddel zijn.

- **Omgaan met verlies en rouw bij patiënt en familie**

Maar ook wat doet dit verdriet en verlies met u als hulpverlener? Op een gepaste manier zorg dragen voor jezelf en de mensen in je omgeving is een heel moeilijke evenwichtsoefening, ook voor hulpverleners. Het vergt moed om over deze zaken te praten, maar het kan rust, veiligheid en verbondenheid bieden.

- **Kinderen en jongeren betrekken bij palliatieve zorg**

In deze vorming gaat men kijken of het beter is kinderen weg te houden van verdriet en verlies of zijn er toch andere meningen? Indien men toch kiest voor kinderen en jongeren te betrekken in palliatieve situaties waar moet men dan op letten?

- **Zorg voor zorgenden**

Belangrijk in de zorg is om overeind te blijven tussen alle moeilijke en zware situaties waarmee u geconfronteerd wordt met lijden, verdriet en afscheid.

In deze module gaan we op zoek naar wat u als hulpverlener nodig hebt om met volle energie actief te blijven in de zorg.

- **Rituelen “Een brug tussen toen en straks”**

Rituelen geven mensen een houvast, scheppen verbondenheid en helpen bij scharniermomenten, mijlpalen in het leven.

Een aanrader voor mensen die op zoek zijn naar betekenis en vormgeving; hulpverleners die mensen bijstaan in de laatste fase van hun leven en familie houvast willen geven, en zelf ook overeind wensen te blijven.

- **Zorg voor het levenseinde bij personen met dementie**

Dementie is een degeneratieve ziekte waarbij de kans zeer groot is dat men in de loop van het ziekteproces in een palliatieve fase terecht komt. In dit stadium zijn zowel dementiezorg als palliatieve zorg vereist. Een efficiënte samenwerking tussen beide expertises biedt zorg op maat aan de persoon met dementie en zijn omgeving.

Vanuit deze visie is een samenwerking ontstaan tussen het Netwerk Palliatieve Zorg en het Expertisecentrum Meander waarbij sensibilisatie en deskundigheidsbevordering belangrijke pijlers zijn.

Beide organisaties bieden samen volgende vormingspakketten aan:

- **Zorg voor het levenseinde bij personen met dementie (2,5 u) (basispakket)**
 - wat is dementie?
 - wat is een palliatieve patiënt?
 - vragen omtrent het levenseinde
 - wilsverklaring, wettelijke vertegenwoordiger, medische beslissing bij levenseinde

Dit basispakket richt zich naar LDC's, belangenverenigingen, families binnen WZC, sociale diensten gemeentebesturen, LOGO, mantelzorgverenigingen binnen mutualiteit.

- Het basispakket wordt ook aangeboden aan professionele hulpverleners en kan volgens hun interesse aangevuld worden met:
 - kantelmoment dementie/palliatieve zorg cfr. Reisbergschaal (30')
 - pijnobservatie (30')
 - invullen wilsverklaring (30')

Ieder pakket bestaat uit 30 minuten extra, afhankelijk van de instelling kan het luikje “wat is dementie” uit het basispakket gelicht worden en vervangen worden door één van bovenstaande items.

Palli-Anders

Palli-Anders is een alternatief vormingsinstrument waarbij men aan de hand van vragen wordt aangezet tot reflectie over eigen visie en gevoelens met betrekking tot ziek zijn palliatieve zorg en sterven.

De nadruk ligt op het “spelgehalte” waardoor het kan ingezet worden als instrument voor teambuilding in een palliatief kader (PST, werkgroep palliatieve zorg, ...)

DOELGROEP

Palli-Anders kan men gebruiken bij alle beroepsgroepen, betrokken bij palliatieve zorg, hetzij als professionele kracht, hetzij als vrijwilliger.

DOELSTELLING

De bedoeling van het spel is:

- Aanzetten tot nadenken zelfreflectie
- Zich bewust worden van eigen gevoelens, meningen als persoon en als hulpverlener
- Bespreekbaar maken van verlies, sterven, ziek zijn, rouw en communicatie stimuleren
- In contact treden met jezelf en anderen

METHODIEK

Het spel handelt over volgende thema's:

- Gevoelens van de hulpverlener/vrijwilliger
- Confrontatie met de (eigen) dood
- Omgaan in waarheid

Deze thema's zijn verwerkt in een aantal vragen of stellingen. Het spelbord zelf bestaat uit drie ringen waarbij de buitenste ring verwijst naar de minst persoonlijke vragen en de binnenste ring naar de meest persoonlijke vragen.

Er wordt in grote mate toegezien op de veiligheid binnen de groep. Zo kan elke speler zelf bepalen hoe persoonlijk hij de vragen wil beantwoorden; er wordt niet toegelaten dat persoonlijke bedenkingen of gevoelens worden be- of veroordeeld en feedback tijdens het spel wordt enkel toegelaten vanwege de spelleider. Het spel wordt steeds afgerond met een evaluatiemoment waarbinnen elke speler de kans krijgt tot ventileren.

Palli-Anders is geen competitief spel.

PRAKTISCH

Het spel kan ontleend worden samen met een begeleider van het netwerk die zorgt voor het begeleiden van het spel. De begeleider zal waken over de veiligheid in de groep en de individuele en groepsprocessen begeleiden en ondersteunen.

Tijdstip en duur: een sessie duurt ongeveer 2 à 3 uur.

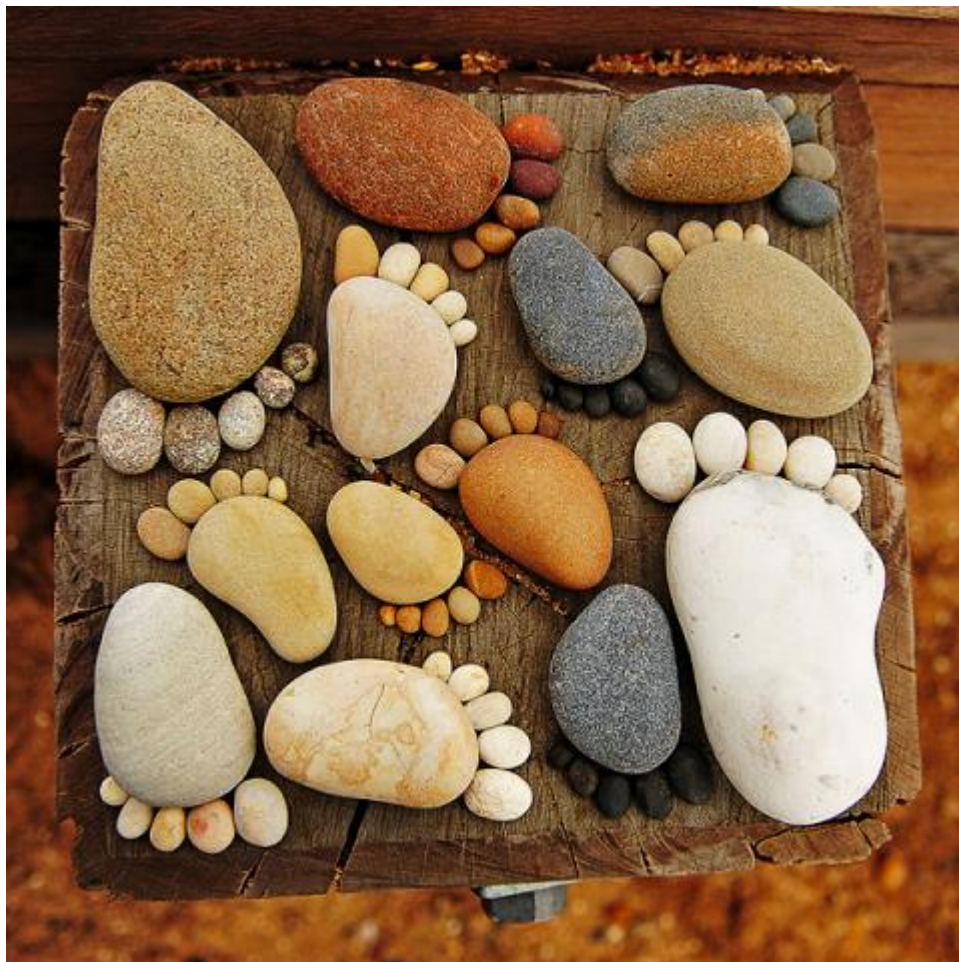
Kostprijs: spel met begeleider: € 90 per uur

Groeps grootte: het spel wordt bij voorkeur gespeeld in een groep van 8 à 10 personen.

Studiedagen

Inspelend op de actualiteit worden in beide regio's initiatieven genomen die uitmonden in een studiedag of themamoment.

We houden jullie hiervan op de hoogte via aparte folder(s).

Algemene inlichtingen

HOE INSCHRIJVEN?

Inschrijven kan via e-mail info@npzadn.be, info@npzw.be of via onze website www.palliatieve.org

Het aantal deelnemers per cursus is beperkt, het is dan ook belangrijk de uiterlijke datum van inschrijving in acht te nemen. Wanneer een cursus voor de uiterste inschrijvingsdatum reeds volzet is, wordt een wachtlijst aangelegd van de geïnteresseerden. Deze kandidaten worden in overleg opgenomen in de eerstvolgende opleiding.

BETALINGSMODALITEITEN

Een bevestiging van de inschrijving bij meerdaagse vormingen wordt samen met de factuur opgestuurd. Het inschrijvingsgeld moet pas betaald worden bij ontvangst van de factuur.

Bij annulatie :

- Meer dan 14 dagen voor de aanvangsdatum van de vorming wordt het inschrijvingsgeld teruggestort mits aftrek van 30% voor de administratiekosten.
- Minder dan 14 dagen voor de aanvangsdatum van de vorming is terugvordering niet meer mogelijk.

In afspraak met de docenten kunnen vormingen waarvoor onvoldoende inschrijvingen zijn geannuleerd worden. Het inschrijvingsgeld wordt in dit geval integraal teruggestort.

ATTESTEN

Het succesvol afronden van de basisopleiding wordt bekrachtigd met een certificaat. Voor deze vormingen worden de nodige getuigschriften voor educatief verlof verstrekt na goedkeuring door de Vlaamse Overheid.

Voor het bijwonen van intervisie referenten palliatieve zorg, terugkommomenten basisopleiding, themadagen en vormingen op maat wordt een vormingsattest uitgereikt.

INLICHTINGEN

Wenst u meer inlichtingen? Telefonisch zijn we te bereiken tijdens de kantooruren op het nummer:

- Aalst-Dendermonde-Ninove: 053/21 40 94
- Waasland: 03/776 29 97

Docenten

Marleen Hoebeeck,

Algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove

Luc De Waegeneer,

Algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove

Marc Aerts,

Algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Waasland

Marianne De Wulf,

Psychotherapeut, gestalttherapeut

Mimmie Wouters,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Dendermonde

Luc Van Landeghem,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Dendermonde

Martine Dieleman,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Waasland

Chris De Valckeneer

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Aalst - Ninove

Ellen Troch,

Klinisch psycholoog, wetenschappelijk medewerker Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

Liesbeth Geeroms,

Vrijzinnig humanistisch consulent, deMens.nu

Linde Waeyaert,

Vrijzinnig humanistisch consulent, deMens.nu

Xenia Geysemans

Master in theologie en religiewetenschappen, pastor in het Revalidatiecentrum van Pulderbos, Zandhoven en verbonden aan de Arteveldehogeschool te Gent

Walter Rombouts

Zelfstandig trainer in bureau voor opleiding en vorming Perspectief

Liesbeth Smeyers

Medewerker Perspectief

Alexander Verstaen

Doctor in de psychologie, psychotherapeut en bezieler van Perennis, Centrum voor Groei in leven en sterven

Ronny D'Hulster

Communicatietrainer, teambegeleider en supervisor in de medische en palliatieve zorg

Charlotte Vermeir

Consulent ExpertiseCentrum dementie Meander

Inschrijvingsformulier (Invullen in hoofdletters)

UW GEGEVENS

Naam: Voornaam:

Functie:

Tel: GSM:

E-mailadres:

Geboortedatum: Geboorteplaats:

PRIVÉ-ADRES

Straat: Nummer (+ bus):

Postcode: Gemeente:

ADRES INSTELLING

Instelling:

Straat: Nummer (+ bus):

Postcode: Gemeente:

SETTING

- Sector personen met beperking
 Palliatief dagcentrum
 Palliatieve eenheid
 Psychiatrie
 Thuisverpleging
 Thuiszorg
 WZC
 Ziekenhuis
 Andere:

DISCIPLINE

- Arts
 Paramedicus
 Verpleegkundige
 Verzorgende
 Andere:

Heeft reeds **BASISCURSUS PALLIATIEVE ZORG** gevolgd in academiejaar:

Georganiseerd door:

FACTURATIE NAAR: Privé-adres
 Adres instelling

SCHRIJFT IN VOOR Naam cursus:

Datum/data:

Datum: Handtekening:

De Netwerken Palliatieve Zorg hechten veel waarde aan de bescherming van uw persoonsgegevens. Wij doen er alles aan om uw privacy te waarborgen. In de privacyverklaring op www.palliatieve.org willen we u hierover verder informeren.

Contactgegevens

**Netwerk Palliatieve zorg regio Aalst –arr.
Dendermonde – regio Ninove vzw**

Gentsesteenweg 355, 9300 Aalst

Tel 053/21 40 94 - Fax 053/70 53 50

E-mail: info@npzadn.be

**Algemeen coördinatoren,
vormingsverantwoordelijken:
Marleen Hoebeek en Luc De Waegeneer**

Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo vzw

Bilksken 36, 9920 Lovendegem

Tel 09/218 94 06 - Fax 09/233 93 90

E-mail: gerda.npz.genteeklo@palliatieve.org

Contactpersoon: Gerda Okerman

Netwerk Palliatieve Zorg Waasland vzw

Rozenlaan 17b2, 9111 Belsele

Tel 03/776 29 97 - Fax 03/780 20 99

E-mail: info@npzw.be

**Algemeen coördinator, vormingsverantwoordelijke:
Marc Aerts**

Netwerk Levensende

Sint-Walburgastraat 9, 9700 Oudenaarde

Tel 055/20 74 00 - Fax 055/20 87 82

E-mail: an@netwerklevenseinde.be

Contactpersoon: An de Vliegheer

v.u. dr. Thiessen en dr. Van Wassenhove